

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
przeciwko K. J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 2 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 11 lutego 2022 r., sygn. akt V AGa 352/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany K. J. zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 lutego 2022 r. w części, w jakiej na skutek apelacji powoda H. Sp. z o.o. w S. zmieniony został wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z 1 lutego 2019 r. i zasądzono od pozwanego z powództwa ewentualnego kwotę 111 314,25 zł. Skarga pozwanego została oparta na podstawie przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na zarzucie naruszenia art. 91 k.p.c. poprzez przyjęcie, że „pełnomocnictwo procesowe udzielone pełnomocnikowi powoda nie obejmowało swoim zakresem umocowania do przyjęcia oświadczenia pozwanego o potrąceniu”, a także na podstawie przewidzianej w art. 398³ §1 pkt 1 k.p.c., tj. na zarzucie naruszenia art. 61 § 1 w zw. z art. 499 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że „oświadczenie pozwanego o potrąceniu wierzytelności pozwanego z wzajemną wierzytelnością powoda nie zostało złożone w sposób pozwalający

powodowi na zapoznanie się z jego treścią, a tym samym zostało złożone nieskutecznie”.

Skarżący, uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał, że w „zbliżonych stanach faktycznych wydawane są rozbieżne orzeczenia sądowe dotyczące oceny zagadnienia, czy złożone pełnomocnikowi procesowemu strony przeciwnej (pasywnej) oświadczenie o potrąceniu mogło dojść do mocodawcy w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Zgodnie z pierwszym stanowiskiem prezentowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, złożenie oświadczenia woli określonej osobie jako pełnomocnikowi adresata co do zasady jest skuteczne wtedy, gdy osoba ta była stosownie do tego umocowana, zaś doręczenie pisma procesowego zawierającego materialnoprawne oświadczenie woli strony pełnomocnikowi procesowemu dłużnika wzajemnego nie wywiera skutków przewidzianych w art. 61 § 1 zd. 1 k.c. W orzecznictwie (...) prezentowany jest jednak także inny pogląd, oparty na założeniu, że „wewnętrzny stosunek pełnomocnictwa z reguły wyklucza nieinformowanie mocodawcy o przebiegu procesu, w tym też o treści istotnych dla biegu procesu pism procesowych. Sytuacja taka może stwarzać odpowiednią podstawę do przyjęcia, że złożone pełnomocnikowi procesowemu drugiej strony oświadczenie o potrąceniu mogło dojść do mocodawcy w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Ustalenie takich okoliczności stanowi już kwestię stanu faktycznego”.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wykazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a zatem tego, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, które budzą poważne wątpliwości lub wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów, wiąże się z koniecznością przekonania przy pomocy stosownej jurydycznej argumentacji, że określone przepisy (przepis) rzeczywiście budzą poważne wątpliwości, które jak dotąd nie zostały wyjaśnione albo że niejednolita wykładnia tych przepisów (przepisu) wywołuje wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie sądów w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżący nieskutecznie powołał się w skardze na tę przyczynę przyjęcia jej do rozpoznania, choć przedstawiona przez niego kwestia istotnie wywołuje w orzecznictwie pewne rozbieżności. W niektórych orzeczeniach Sąd Najwyższy odrzucał możliwość uznania za skuteczne oświadczenia o potrąceniu zawartego w piśmie procesowym doręczonym nieumocowanemu do przyjmowania oświadczeń materialnoprawnych pełnomocnikowi procesowemu strony powodowej w związku z niedojściem oświadczenia do adresata (por. wyroki Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2012 r., IV CSK 204/12, nie publ. i z 7 marca 2013 r., II CSK 476/12, nie publ.). W innych przyjmował, że w takiej sytuacji oświadczenie o potrąceniu mogło jednak dojść do mocodawcy pełnomocnika w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.), zastrzegając, że ustalenie takich okoliczności stanowi kwestię stanu faktycznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2016 r., II CSK 862/14, OSNC-ZD 2017, z. A, poz. 8 i z 8 czerwca 2017 r., V CSK 585/16, nie publ.). W zaskarżonym skargą orzeczeniu Sąd Apelacyjny w Katowicach stanął na stanowisku, że z okoliczności sprawy nie wynika, by oświadczenie pozwanego o potrąceniu zawarte w sprzeczności od nakazu zapłaty dotarło do przedstawiciela powódki w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Wykazanie tego faktu spoczywało na skarżącym (art. 6 k.c.). Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku. Jednocześnie strona skarżącą nie może skutecznie kwestionować poczynionych przez sąd odwoławczy ustaleń faktycznych (art. 398³

§ 3 k.p.c.). Pozwany podjął wprowadzić taką nieskuteczną próbę, chociaż niedopuszczalne zarzuty odnośnie do ustaleń sformułował w ramach podstawy materialnoprawnej, co samodzielnie już wykluczało ich skuteczność (por. wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2011 r., IV CSK 180/11, nie publ. i z 17 stycznia 2013 r., III CSK 74/12, nie publ.). Należy podkreślić, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania mogą przesądzać jedynie takie okoliczności, do których Sąd Najwyższy miałby podstawę się odnieść w ramach rozpoznania skargi. W sprawie niniejszej brak byłoby podstaw, aby analizować przedstawiony w skardze problem dotyczący skuteczności oświadczenia pozwanego o potrąceniu z uwagi na wskazane wiążące ustalenie Sądu odwoławczego.

Na marginesie należy wskazać, że skoro skarżący nie dokonał, jak ocenił to Sąd odwoławczy, skutecznego potrącenia swoich wierzytelności z tytułu wykonanych prac w łącznej wysokości 104 599,95 zł wynikających z faktur FV [...] i FV [...] z uwagi na niedojście do powódki jego oświadczenia o potrąceniu, może on ewentualnie wystąpić z osobnym powództwem o ich zaspokojenie, aczkolwiek powodowa spółka, dochodząc roszczenia ewentualnego w wysokości 111 314,25 zł, które zostało zasądzone przez Sąd drugiej instancji, uwzględniła już niezapłaconą na rzecz pozwanego kwotę 77 539,95 zł z faktury FV [...] (różnica pomiędzy kwotą 188854,20 zł i kwotą 111 314,25 zł), co znalazło też wyraz w stanowisku pełnomocnika powódki przedstawionym na rozprawie apelacyjnej (k. 583/2). Poza tym w zarzutach kasacyjnych skarżący nie kwestionuje, iż strona powodowa, w wykonaniu zawartej przez strony umowy, przekazała mu wynagrodzenie w kwocie 111 314,25 zł, której zwrot na rzecz strony powodowej orzekł Sąd drugiej instancji w związku z odstąpieniem przez nią od tej umowy.

Z omówionych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

